

PANSERNES BESKIDTE JOB

Instruktør: RICHARD FLEISCHER

Skønt filmens manuskript (af Stirling Silliphant) er baseret på en bog, skrevet af en politimand, er Fleischers forsøg på at rehabilitere det amerikanske politis omdømme som en forståelig modvægt mod den »cops are pigs«-fashion, som for tiden er sagen i amerikansk film, ikke vellykket. I stedet for at tage anklagerne for korruption og brutalitet op og søge at imødegå dem, negligerer filmen dem totalt. Filmens Los Angelesbetjente, hovedsageligt repræsenteret af den aldrende Kilvinsky (George C. Scott) og den unge Fehler (Stacy Keach), er ikke afstumpede, men tværtimod næsten overmenneskeligt pligttopfyldende, og når de går ud over deres beføjelser, kan vi alle stå bag dem, fordi de har moralen på deres side, f. eks. da de afklapper en bolighej. Af lutter kærlighed til tjenesten ødelægger de deres familieliv, men arbejdsliderlighed er jo ikke kun et problem for betjente. Og hvem har i øvrigt forlangt, at det at være betjent skal være en livsanskuelse? Uden for tjenesten er de intet, og Kilvinsky bryder endog helt patetisk sammen og begår selvmord, da han pensioneres. Det er kort sagt den rene herodyrkelse, man finder under dække af en traditionel hverdagsrealisme. Filmen havde unægtelig været mere interessant, hvis den havde elaboreret på det udsagn, som Kilvinsky kommer med, om den fundamentale (og nødvendige?) forskel mellem politi og domstole: de første ser nemlig ofrene, de andre kun gerningsmændene. (The New Centurions – USA 1972). I.M.

RIVERRUN

Instruktør: JOHN KORTY

John Korty har tidligere lavet to film, »Crazy Quilt« og »Funnymen«, der ikke har været vist i Danmark. Han har produceret, instrueret, fotograferet og delvis skrevet »Riverrun« og har villet »lave en film om vand og jord og græs og dyr og kød og blod«. Og den begrænser sig også til smukke stemningsbilleder. Sarah (Louise Ober) og Dan (Mark Jenkins) har sagt universit og samfund farvel, og til deres ensomme gård kommer Sarahs far (John McLiam), der er sømand, på besøg. Bruddet med samfundet bliver en konflikt gennem faderens pukken på traditionelle normer og udvikler sig til en kamp om Sarah, idet faderen prøver at knytte hende til sig p. gr. af skyldbevidsthed over sin tidligere negligering af pligterne over for kone og barn (hvilket ses i flashbacks). Konflikten udvikles løst og usammenhængende, mens løsningen sættes firkantet dramatisk op: Sarah hjemmeføder sit første barn, mens faderen dør af et hjerteslag. Han begravnes i havet, nyt liv er kommet til. Fælt symbolsk, uafklaret og reaktionær. (Riverrun – USA 1968). K.S.

Bøger

Læst af

Peter Schepele (P.S.)

Per Calum (P.C.)

ORSON WELLES

Der er kommet en række nye bøger om Welles: Charles Highams »The Films of Orson Welles« (University of California Press, 1970) er kommet i paperback; selvom den på visse punkter er blevet anfægtet, indeholder den meget hidtil ukendt materiale, bl. a. om den ufærdige Brasilien-film, »It's All True«, som Welles startede i 1941. Siden er der kommet en bog af en ung filmentusiast, Joseph McBride: »Orson Welles« (Cinema One-serien Nr. 19, London 1972) som bringer endnu mere materiale, bl. a. om to film, Welles lavede i 1934 og 1938. Bogen indeholder den hidtil mest komplette filmografi. McBride er en ærbødig Welles-discipel og indleder bogen med en oplagt skildring af sin egen deltagelse (sammen med en anden rabiati entusiast, Peter Bogdanovich) i en ny film af Welles, »The Other Side of the Wind«. Der er desuden kommet to bøger specielt om »Citizen Kane«: til en amerikansk serie har Ronald Gottesman sammenstillet »Focus on Citizen Kane«, (Prentice Hall, Inc., New York 1971), som bringer Welles-interview, samtidige anmeldelser (bl. a. af forfatteren John O'Hara som omtalte filmen som den bedste han nogensinde havde set); der er udtalelser af Welles, fotografen Toland og komponisten Herrman og artikler af folk som Peter Cowie, Andrew Sarris, André Bazin og Truffaut (som

mener, at »Citizen Kane« nok kun er Welles' 5.-bedste film!). Endnu mere fyldige oplysninger får man i det imponerende værk, »The Citizen Kane Book« (Secker & Warburg, London 1971). Det omfatter et 80 sider langt essay af Pauline Kael, »Raising Kane«, filmens manuskript (trykt for første gang) illustreret med 80 billeder fra strimlen samt »The Cutting Continuity of the Completed Film«. Kael's essay giver en detaljeret skildring af omstændighederne omkring filmens tilblivelse. Hun søger at påvise, at Welles så godt som intet havde at gøre med manuskriptet, det var helt og holdent skrevet af Herman J. Mankiewicz, bror til instruktøren Joseph M. og åbenbart lidt af et sort får. I øvrigt betragter hun filmen som »a shallow masterpiece«. P.S.

DOUGLAS SIRK

Den amerikanske kritiker Andrew Sarris skrev i 1968 i »The American Cinema«, at »time, if nothing else, will vindicate Douglas Sirk as it has already vindicated Josef von Sternberg. Formal excellence and visual wit are seldom as appreciated at first glance as are the topical sensations of the hour«. Det kan måske ses som begyndelsen til en sådan rehabilitering af den nu 72-årige tysk-amerikanske instruktør, at der nu foreligger en bog »Sirk On Sirk« (Cinema One-serien, nr. 18, London 1971), hvor Sirk fortæller til Jon Halliday om sit liv og værk. Bogen gennemgår kronologisk Sirks karriere fra den tyske periode, hvor han under sit rigtige navn, Detlef Sierck, lavede teaterforestillinger i 20'erne og ca. 7 film i 30'erne, til den amerikanske periode, hvor han lavede 29 film fra 1942 til 1958, bl. a. den gedigne thriller »Før det dages«, farvestrålende melodramaer baseret på rædsomme dameromaner som »Den store læge«, »Med kærlighedens ret« og »Dårskabens timer« og den smukke Remarque-filmatisering »Først elske – siden dø«. Bogen viser Sirk som en oplagt fortæller; særlig interessant er første del, hvor der fortælles om kulturlivet i 20'ernes og 30'ernes Tyskland. P.S.

JEAN-LUC GODARD

Hvis man ellers har tålmodighed til at beskæftige sig med Godards revolutionære undergrundsfilm »Vent d'Est«, karakteriseret – af Chr. Braad Thomsen – som »en kritik af western-filmene«, er det for så vidt mere lønsomt at læse den end at se den; næsten alt væsentligt foregår i dialogen og de underlagte kommentarer. Nu er en nedskrift af filmens udsendt sammen med »Weekend«, »Weekend and Wind from the East« (Lorrimer, London 1972) garneret med to vægtige artikler om filmene henholdsvis af Robin Wood og James Roy MacBean. Samtidig foreligger der en amerikansk bog, Godwin & Marcus: »Double Feature, Movies and Politics«

(Outerbridge & Lazard, New York 1972), som bl. a. indeholder et interview med Godard og Jean-Pierre Gorin, en kollega fra Dziga Vertov Gruppen, især om filmen »One American Movie«, som Godard ikke fik færdiggjort. Ellers drejer samtalen sig om Godards meninger om politik og kunst, og Godard fremsætter synspunkter som: »Art cannot be separated from politics« og: »It is necessary to stop making movies on politics, to stop making political movies, and to begin making political movies *politically*. It means maybe taking a gun one day, and the next day going back to a pen or the camera«. Og han tilstår også: »I'll accept money from the Greek government to make a picture!« Han er og bliver en provokatør, den mand.

P.S.

MUSICALS

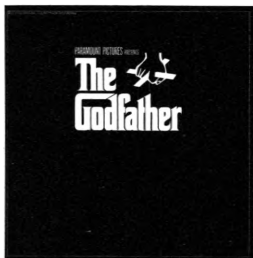
Rigtige musicals, gode musicals – de laves (næsten) ikke mere. Til gengæld skrives der nu bøger om genren. De fleste er halvdårlige, et par er gode. John Russell Taylors »The Hollywood Musical« med Arthur Jacksons uundværlige filmografier og creditlister til over 1300 musicals er nok endda den eneste rigtig gode bog om genren siden Erik Ulrichsen og Jørgen Stegelmann for snart mange år siden skrev »Showfilmens förvandling«. Russell Taylors knap 100 sider lange essay om den amerikanske musical adskiller sig fra Ulrichsen og Stegelmanns ved ikke at søge så faste definitioner. Russell Taylor er for glad for en lang række musicals til at kunne få over sit hjerte knokle de film, der ikke lever op til definitionen på den perfekte musical, men han er ikke af den grund ukritisk, og afsnittet er frydefuld læsning. Endnu mere væsentligt er dog, at alle musicalgenrens elskere nu – takket være Arthur Jackson – kan få svar på de fleste spørgsmål: hvem sang hvad i hvilken film, somme tider også hvem der tilsyneladende sang og hvem der virkelig sang. Hvem komponisterne var, hvilke dekorationsfolk, dansere, koreografer, etc. samt index over ca. 2750 sangtitler og hvilke film, sangene er brugt i.

Af mindre interesse for den alment filminteresserede (der eksisterer vittentligt filminteresserede, der er både immune og allergiske over for musicals), men værd at nævne i denne forbindelse er Stanley Greens »Ring Bells! Sing Songs! Broadway musicals of the 1930's«, der er en fascinerende gennemgang af det ti-år, da musicalstilen formedes. Stanley Green gennemgår i ni kapitler tredive-nes USA som det spejlede og ikke spejlede i 175 Broadway-musicals skabt af navne som Minnelli, Mamoulian, Alton, Astaire, Porter, Berkeley og Berlin, for nu at nævne de vigtigste. Dertil kommer cast og credits for de 175 musicals samt oversigt over hvilke af dem, der har dannet mere eller mindre løst grundlag for en filmatisering.

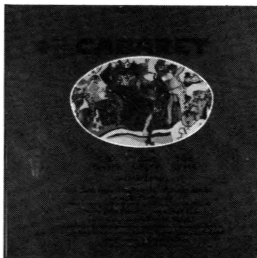
P.C.

Musik

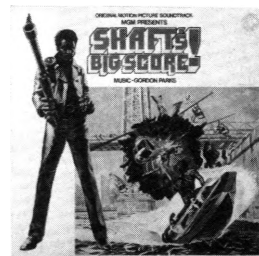
Hørt af
Per Calum (P.C.)

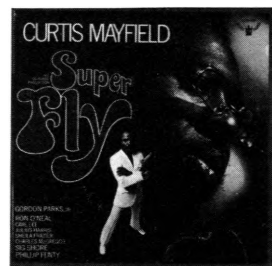
Den enormt produktive Nino Rota, der især blev berømt for sin musik til Fellinis film, har til »The Godfather« komponeret et vemodigt og meget, meget enkelt tema, der hurtigt ender i det monotone trods varierende orkestrering. Pladen med uddrag fra filmens lydband er endnu engang med til at understrege, at megen underlægningsmusik slet ikke kan klare sig uden for den helhed, som lyd og billede udgør. Rotas musik er tilpasset filmen uden at rumme samme gennemslagskraft, som Coppolas film. (Paramount Records/PAS – 1003).

Generelt tåler musikken til musicals bedre at blive løsrivet fra det visuelle, fordi musikken i en musical fra starten er tiltænkt en selvstændig funktion næsten på lige fod med genrens øvrige elementer. Som supplement til Bob Fosses filmversion af John Kanders musical »Cabaret« er der derfor god mening i at lytte til en optagelse fra Harold Princes Broadway-version af den Isherwood-inspirerede musical. Ud over de musikalske numres egenværdi – de danner på pladen en klar fortælling med Lotte Lenya, Joel Grey og Jill Haworth som de mest fremtrædende solister – vidner lydglimtene fra teateropførelsen også om, hvor selvstændigt Bob Fosse i sin filmversion egentlig har forholdt sig til oplægget. (CBS/S 70034).

Instruktøren Gordon Parks, der med »The Learning Tree« (Med knyttede næver – 1969) debuterede som både instruktør og filmkomponist, har til sin tredje film, »Shaft's Big Score!« atter forsøgt sig i rollen som komponist, uden at musikken dog kommer på højde med Isac Hayes' til den første film om den sorte James Bond, privatdetektiven John Shaft. Musikken er let soul-inspireret, omtrent så syntetisk som figuren John Shaft, men ind imellem med habile soli af trompetisten Freddie Hubbard og den gamle basie-veteran, altsaxofonisten Marshal Royal. I tre numre optræder den Nat King Cole-påvirkede sanger O. C. Smith. (MGM Records/2315-115).

Curtis Mayfields musik til en anden negerfilm, »Super Fly« (instrueret af Gordon Parks, Jr. – en søn af ovennævnte Gordon Parks) er mere fængslende i sin musikalske spændstighed. Mayfield startede i midten af halvtredserne som medlem af gruppen »The Roosters« (senere omdøbt til The Impressions), men han synes først med sin elektriske gruppe The Curtis Mayfield Experience at have fundet et musikalsk ståsted med let gyngende soul-musik. (Buddah Records/2813 065). P.C.